

EMLÉKKONFERENCIA

DIÓSZEGI VILMOS SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

Budapest, 2023. június 5.

VECSERNYÉS ÁRON

A konferencia Diószegi Vilmos születésének századik évfordulója alkalmából került megrendezésre idén nyáron Budapesten, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézete, a Nemzetközi Türk Akadémia és a Néprajzi Múzeum közös szervezésében. A konferencia nyelve magyar, angol és orosz volt, számos különböző nemzetiségű előadót hívtak meg a szervezők, ezért időnként rögtönzött tolmácsolással oldották meg az anyanyelvi előadások fordítását.

Az üdvözlő beszédekét követően Sántha István tartotta az első előadást, melyben Diószegi észak-mongóliai és dél-szibériai terepmunkáján szerzett tapasztalatairól és azok folytonosságáról számolt be. Ezután Judith Hangartner, Bernből érkezett előadó, a kortárs sámánizmus kutatója szintén Diószegi észak-mongóliai utazásairól értekezett, különös tekintettel Diószegi találkozására az ott élő sámánokkal, s ennek keretében különböző, Diószegi által készített fényképfelvételeket mutatott be és elemzett a darkhat népekről, közöttük fétistárgyakról, rituális öltözékekről, valamint a sámánszertartások során használt dobokról. Diószegi terepmunkájának értelmezését Somfai Kara Dávid folytatta a szerző dél-mongóliai kutatására való tekintettel. Az előadó Diószegi eredményeit saját terepmunkáján szerzett tapasztalataival vetette össze, kihangsúlyozva a helyi nyelvek megtanulásának fontosságát, s azt a különbséget, amit Diószegi számára az oroszok mint közvetítő nyelvnek a használata jelentett. Ezenkívül részletesebben beszélt a sámánizmus különböző jelenségeiről, úgymint a beteg ember lelkét egészségesekére cserélő fekete sámánokról vagy a beteg lelkének visszaszerzéséért tett túlvilági utazásokról. Timur Davletov, Ankarából érkezett kutató a sámánokkal kapcsolatos mítoszokkal foglalkozik, előadásában elsősorban ezekről, közelebbről a hakasz sámánizmusról beszélt. Rövid szünet után Sántha István vette át a következő szekció elnöklését, ahol először Sampildondov Chuluun, ulánbátori előadó a hotogojt kisebbség történelméről és kultuszáról, sámánizmushoz köthető hagyományairól beszélt mongolul. Ivan Peskov a belső-mongóliai evenkik vallási kettőségének politikai és episztemológiai dimenzióiról adott elő, majd Liesbet Nyssen, a Leideni Egyetem oktatója értekezett

a sámánok történetmeséléséről és énekléséről, a révülésről. A munkájához felhasznált adatokat az 1999 és 2002 között végzett terepmunkája során gyűjtötte, melyben nagy segítségére voltak Diószegi korábbi gyűjtései is; ez az előadás zárta a második szekciót. A kávészünet után a múzeumi tárgygyűjteményeké volt a főszerep. Wilhelm Gábor Diószegi örökségével, a tárgygyűjtemények összehasonlításával foglalkozott. Fókuszba az őstörténet és a magyar ősvallás kutatása került, amelynek rekonstruálása – ahogy az több előadásban is elhangzott – Diószegi Vilmos munkásságának egyik legfőbb motivációja volt. A konferenciát Bata Tímea és Pálóczy Krisztina zárták Diószegi anyagainak a bemutatásával a Néprajzi Múzeum készülő állandó kiállításában.